

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Sint-Jozefscollege te HERENTALS

Hoofdstructuur voltijds secundair onderwijs

Instellingsnummer 109975
Instelling Sint-Jozefscollege
Directeur Patrick HEREMANS
Adres Collegestraat 46 - 2200 HERENTALS
Telefoon 014-25.45.00
Fax 014-25.45.04
E-mail cohe@kosh.be
Website <http://www.cohe.be>

Bestuur van de instelling VZW Katholiek Onderwijs Stad Herentals
Adres Collegestraat 37 - 2200 HERENTALS

Scholengemeenschap SGKSO Stad Herentals
Adres Collegestraat 37 - 2200 HERENTALS
CLB Vrij CLB Kempen
Adres Rubensstraat 170 - 2300 TURNHOUT

Dagen van het doorlichtingsbezoek 08, 09, 10 en 11 januari 2013
Einddatum van het doorlichtingsbezoek 11-01-2013
Datum bespreking verslag met de instelling 01-02-2013

Samenstelling inspectieteam
Inspecteur-verslaggever Ria Coenen
Teamleden Walter Van den Brandt
Jos Vermijl
William Vroonen
Liesbet Waumans

Deskundige(n) behorend tot de administratie nihil
Externe deskundige(n) nihil

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	3
1 SAMENVATTING	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS.....	7
2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus.....	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Biologie, chemie en fysica in aso II Wetenschappen en aso III Latijn-wetenschappen, Moderne talen-wetenschappen en Wetenschappen-wiskunde (2012/004, 2012/063, 2012/009, 2006/035, 2006/040, 2006/058)	8
3.1.1.2 Engels en Frans in aso III Economie-moderne talen, Latijn-moderne talen, Moderne talen-wetenschappen en Moderne talen-wiskunde (2006/041, 2006/005).....	10
3.1.1.3 Latijn in 1A en Grieks en Latijn in de basisopties Grieks-Latijn en Latijn, Latijn in aso II Grieks-Latijn en Latijn en Grieks en Latijn in aso III Grieks-Latijn, Latijn-moderne talen, Latijn-wetenschappen en Latijn-wiskunde (2011/001, 2006/003, 2006/038)	13
3.1.1.4 Nederlands in tso III Boekhouden-informatica, Handel en Informaticabeheer (2006/008) 15	
3.1.1.5 Toegepaste economie in tso III Informaticabeheer (2008/048)	16
3.1.1.6 Toegepaste economie in tso III Boekhouden-Informatica en Handel (2011/007, 2011/008)18	
3.1.1.7 Toegepaste informatica in tso III Boekhouden-Informatica en Informaticabeheer (2011/007), 2011/004)	20
3.1.2 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?.....	22
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?.....	23
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	24
4.1 Welzijn.....	24
4.2 Curriculum	24
4.2.1 Onderwijsorganisatie.....	24
4.3 Begeleiding.....	25
4.3.1 Leerbegeleiding	25
4.4 Evaluatie.....	26
4.4.1 Evaluatiepraktijk	26
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL.....	28
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL.....	30
6.1 Wat doet de school goed?.....	30
6.2 Wat kan de school verbeteren?	30
6.3 Wat moet de school verbeteren?.....	30
7 ADVIES EN REGELING VOOR HET VERVOLG	31
7.1 Onderwijsdoelstellingen: advies en regeling voor het vervolg	31
7.2 Overige erkenningsvoorwaarden: advies en regeling voor het vervolg	31

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de instelling een selectie van de onderwijsreglementering:
 - een selectie van structuuronderdelen om het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen na te gaan. Hierbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - o het onderwijsaanbod
 - o de uitrusting
 - o de evaluatiepraktijk
 - o de leerbegeleiding
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de instelling dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?
3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het onderzoek naar de hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid

De controle van de erkenningsvoorwaarden betreffende de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de instelling vindt gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle resulteert in een afzonderlijk verslag dat bij het doorlichtingsverslag wordt gevoegd en eveneens verschijnt op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders, leerlingen of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

Het Sint-Jozefscollege is gehuisvest op een ruime campus midden in de stad Herentals en biedt, naast drie tso-studierichtingen uit het studiegebied Handel, een ruim aso-aanbod aan. De school maakt deel uit van de scholengemeenschap kOsh (Katholiek Onderwijs Stad Herentals), die in volle herstructurering is. Hierdoor volgen de leerlingen van het eerste leerjaar sinds dit schooljaar les in een andere school van de scholengemeenschap. Vanaf het volgende schooljaar zullen de tweede en derde graad aso op de campus van het Sint-Jozefcollege ondergebracht worden.

De school rekruteert leerlingen met een aso-en tso-profiel uit de buurt en iets wijdere omgeving. Het stabiele en gunstige leerlingenprofiel creëert optimale randvoorwaarden voor positieve studieresultaten. De school kan dan ook mooie resultaten voorleggen. Vergeleken met het gemiddelde van de Vlaamse referentiescholen, zijn de slaagcijfers globaal goed tot zeer goed. Ook de resultaten van de leerlingen in het vervolgonderwijs zijn voor alle studierichtingen vrij behoorlijk tot goed.

Het erkenningsonderzoek op basis van de geselecteerde vakken en studierichtingen heeft uitgewezen dat de kwaliteit van de leerplanrealisatie uiteenlopend is. Wat algemeen minder goed scoort, is de aandacht voor het competentieleren en vooral de ontwikkeling van de onderzoekscompetentie. Beleidsmatig heeft de school daarvoor nog geen globale visie en procedure uitgewerkt.

De realisatie van de leerplandoelstellingen voor biologie, chemie en fysica in de pool wetenschappen is goed. Dat geldt ook voor Nederlands, bedrijfseconomie en toegepaste informatica in de derde graad tso. Ook de vakken Latijn en Grieks voldoen in alle graden.

In de pool Moderne talen zijn er ernstige tekorten voor Engels en Frans. Dat geldt ook voor het vak toegepaste economie in de derde graad tso Informaticabeheer. Deze tekorten geven aanleiding tot een gunstig advies beperkt in de tijd, dat zal worden opgevolgd door de onderwijsinspectie. Voor deze vakken zijn er te veel leerplandoelen die niet of met te weinig diepgang worden behandeld. Vaak is de benadering ook te sterk gericht op de kenniscomponent en besteedt men onvoldoende aandacht aan het verwerven van inzicht en vaardigheden. Verder gaat het gebrek aan leerplangerichtheid in die vakken ook gepaard met een onvoldoende afstemming van de evaluatie op de leerplandoelstellingen.

De school heeft een uniform beleid uitgewerkt voor de stages en de geïntegreerde proeven. Wat de vakken van het specifiek gedeelte betreft, resulteert dit in een degelijk begeleid en geïntegreerd eindwerk als sluitstuk van hoogstaande tso-opleidingen. De integratie van de taalvakken is echter nog niet optimaal.

Binnen het kwaliteitsonderzoek werden de processen onderwijsorganisatie, leerbegeleiding en evaluatiepraktijk onderzocht.

De school heeft een duidelijke visie op de onderwijsorganisatie en ze ondersteunt die met aangepaste lesgroepen en goed uitgeruste vaklokalen. Toch hanteren nog heel wat leraren te weinig vaardigheidsgerichte werkvormen. De opvolging van de vakgroepen is te weinig gericht op de leerplanrealisatie.

De leerbegeleiding op beleids- en schoolniveau is een sterk punt van de school, dat onmiskenbaar een gunstig effect heeft op de schoolresultaten van de leerlingen. Met uitzondering van de eerste graad is er echter weinig tot geen aandacht voor preventieve en geïntegreerde leerbegeleiding. Schoolbreed is er nog geen gelijkgerichte aanpak om de leerlingen over de drie graden heen van begeleid naar volledig zelfstandig leren te brengen. Ook het effect van de registratie van alle begeleidingsinspanningen in het leerlingenvolgsysteem, de verwijzing ernaar in de rapporten en het gebruik ervan als motivering van de B- en C-attesten zijn niet optimaal.

De school heeft een visie op evaluatie uitgewerkt, die gebaseerd is op de sterk onderbouwde leerlingbegeleiding, maar die nog niet volledig vertaald is in operationele doelstellingen. Niet alleen voor de leerplanrealisatie maar ook voor de evaluatie op leerlingenniveau vertrouwt de schoolleiding op de professionaliteit van de leraren en vakgroepen. Er is echter onvoldoende opvolging. Dit blijkt uit de vakdoorlichtingen, die aantonen dat de aanpak en de kwaliteit ervan leraarafhankelijk sterk verschillen en

soms niet voldoen. Op die manier krijgt de school voor sommige vakken geen correct beeld van de prestaties en de mogelijkheden van de leerlingen.

Het algemeen beleid van de school is duidelijk. Het schoolwerkplan illustreert een positieve beleidsdynamiek, net zoals de openheid voor externe beoordelingen. Sedert de vorige doorlichting zijn de beleidslijnen en het overleg meer ingebed in de schoolcultuur. Veranderingsprocessen voltrekken zich evenwel nog met verschillende snelheden, enerzijds doordat ze weinig worden opgevolgd, anderzijds doordat een aantal personeelsleden vasthoudt aan traditie. De school heeft ook nog onvoldoende werk gemaakt van een talenbeleidsplan.

De school heeft aandacht voor kwaliteitsbewaking, maar doet dit nog niet met een integraal kwaliteitssysteem. De cultuur van kwaliteitszorg op basis van zelfevaluatie en bijsturing van de eigen werking dringt nog niet door tot het niveau van de vakgroepen. Het beleidsvoerend vermogen en de transparante structuur zijn sterke hefboomen om de werkpunten aan te pakken en de kwaliteitsvolle aspecten te borgen.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 1 A		klassieke studien
Graad 1 Grieks-Latijn		Grieks, Latijn
Graad 1 Latijn		Latijn
Graad 2 ASO Grieks-Latijn		Latijn
Graad 2 ASO Latijn		Latijn
Graad 2 ASO Wetenschappen	biologie, chemie, fysica	biologie, chemie, fysica
Graad 3 ASO Economie-moderne talen	Engels, Frans	Engels, Frans
Graad 3 ASO Grieks-Latijn		Grieks, Latijn
Graad 3 ASO Latijn-moderne talen	Engels, Frans	Engels, Frans, Latijn
Graad 3 ASO Latijn-wetenschappen	biologie, chemie, fysica	biologie, chemie, fysica, Latijn
Graad 3 ASO Latijn-wiskunde		Latijn
Graad 3 ASO Moderne talen-wetenschappen	biologie, chemie, Engels, Frans, fysica	biologie, chemie, Engels, Frans, fysica
Graad 3 ASO Moderne talen-wiskunde	Engels, Frans	Engels, Frans
Graad 3 ASO Wetenschappen-wiskunde	biologie, chemie, fysica	biologie, chemie, fysica
Graad 3 TSO Boekhouden-informatica	Nederlands	toegepaste economie, toegepaste informatica
Graad 3 TSO Handel	Nederlands	toegepaste economie
Graad 3 TSO Informaticabeheer	Nederlands	stages, toegepaste economie, toegepaste informatica

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Logistiek

Welzijn

Veiligheid

Gezondheid en hygiëne

Milieu

Onderwijs

Curriculum

Onderwijsorganisatie

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

Onderwijs

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

3.1.1.1 Biologie, chemie en fysica in aso II Wetenschappen en aso III Latijn-wetenschappen, Moderne talen-wetenschappen en Wetenschappen-wiskunde (2012/004, 2012/063, 2012/009, 2006/035, 2006/040, 2006/058)

Voldoet

De meeste leerplandoelstellingen worden zeer goed en met voldoende aandacht voor onderzoekend leren gerealiseerd. De evaluatie is globaal voldoende betrouwbaar en valide.

Onderwijsaanbod De leerplandoelstellingen die betrekking hebben op de vakinhoudelijke eindtermen van de basisvorming en op de cesuurdoelen en specifieke eindtermen voor de onderdelen 'Structuren', 'Interacties', 'Systemen', 'Tijd' en 'Genese en ontwikkeling', worden nagenoeg volledig en met gepaste diepgang gerealiseerd.

De leerplandoelstellingen die betrekking hebben op de gemeenschappelijke eindtermen 'Wetenschap en samenleving' en op de cesuurdoelen en specifieke eindtermen 'Natuurwetenschap en maatschappij', worden voor het grootste gedeelte behandeld, maar krijgen niet dezelfde aandacht als de wetenschappelijke leerinhouden die eraan gekoppeld zijn. Dat blijkt uit de leerlingennotities die over deze reeks doelstellingen nauwelijks leerinhouden bevatten.

De leerplandoelstellingen die betrekking hebben op de vakoverstijgende eindtermen 'Onderzoekend leren/leren onderzoeken' worden zeer goed gerealiseerd voor onderzoekend leren. Op het niveau van leren onderzoeken komen deze leerplandoelstellingen echter slechts fragmentarisch en niet bij alle leerlingengroepen gelijkwaardig aan bod. Daardoor krijgen ook de cesuurdoelen en specifieke eindtermen voor de onderzoekcompetentie maar een gedeeltelijke en beperkte invulling. De oorzaken hiervan zijn divers. Vooreerst schenkt het onderwijsproces nog te weinig aandacht aan het leren formuleren van onderzoeksvragen en hypothesen als uitgangspunt van een empirisch onderzoek. Tijdens de lessen voeren de leerlingen alleen gesloten onderzoeksopdrachten uit met een vooraf opgegeven doel (de onderzoeksvraag) en zonder te peilen naar het te verwachten resultaat (de hypothese). Daardoor leren ze geen onderzoek sturen en blijven deze practica steken op het niveau van onderzoekend leren. Daarnaast werkt de opsplitsing van de vakgroepwerking in drie afzonderlijke vakgroepen de geleidelijke en gelijkgerichte overgang van onderzoekend leren (met gesloten opdrachten) over leren onderzoeken (met overwegend open opdrachten) naar de onderzoekscompetentie (met uitsluitend open opdrachten) tegen. Er werd hiervoor nog geen gemeenschappelijke, graadoverstijgende leerlijn op beheersingsniveau uitgeschreven. Hierdoor ontwikkelen de deelvaardigheden zich ongelijkmatig binnen de vakken en leerjaren en kunnen ze niet optimaal verworven worden. Bovendien vertonen de leerlingendocumenten daarin maar een beperkte evolutie over de vier

leerjaren, zelfs in de kwaliteit van de verslaggeving. Vakafhankelijk komen daarvoor immers nog steeds invulbladen voor in het laatste leerjaar. Ten slotte remt het grote aantal leerlingen in enkele klasgroepen een vlotte realisatie van de onderzoeksvaardigheden en houdt het lessenrooster nog geen rekening met het feit dat leerlingen practica op het niveau van de onderzoekscompetentie vaak meer dan één lesuur vragen.

Uitrusting De school heeft behalve voor biologie volwaardige vaklokalen, hoewel het fysica-lokaal behoorlijk afgeleefd is en het dak bij overvloedige regelval lekt. In het chemielokaal ontbreekt nog een nooddouche. De uitrusting en de leermiddelen voldoen aan de leerplanvoorwaarden, maar de leraren hebben door toezichtsoverdrachten niet altijd de mogelijkheid om materiaal klaar te zetten of op te ruimen tijdens de pauzes. Hierdoor gaat kostbare lestijd verloren.

Leerbegeleiding In de lessen heerst een aangenaam leerklimaat. De leerlingen worden intensief bij de lesopbouw betrokken door de talrijke denkvragen die tijdens de leergesprekken gesteld worden om hun probleemoplossend denken te ontwikkelen. De jaarlijkse deelname aan wedstrijden zoals de wetenschapsolympiades en *scientists@work* versterkt dit nog.

Het elektronisch platform wordt goed gebruikt voor leerstofaanbod en indirecte communicatie, maar voor remediëring en differentiatie is dat nog niet het geval. Leerlingen met leer- of ontwikkelingsstoornissen kunnen wel op aangepaste maatregelen rekenen en voor bijkomende uitleg kunnen de leerlingen ook buiten de lessen bij hun leraren terecht.

Evaluatiepraktijk Globaal voldoet de evaluatie als meetinstrument voor het bereiken van de leerplandoelstellingen. De leerplangerichtheid (i.e. het richten van de opgaven op de doelstellingen) en de betrouwbaarheid van de examenopgaven variëren echter leraarafhankelijk van matig tot sterk. Vooral het hanteren van identieke opgaven in opeenvolgende schooljaren (soms zelfs van de volledige exameninhoud) en het stellen van meerkeuzevragen hypothekeren de betrouwbaarheid. Met meerkeuzevragen kan men immers nooit met zekerheid te weten komen of een leerling het antwoord kent dan wel of het antwoord geraden of door eliminatie van de mogelijkheden gevonden werd. Bovendien kan men met meerkeuzevragen geen denkprocessen beoordelen, wat essentieel is bij inzichtsvragen en vraagstukken.

De leerlingenresultaten zijn goed tot zeer goed voor de drie vakken in alle leerjaren. Op jaarbasis komen er weinig tekorten voor en waar er zijn, komen die meestal ook in andere vakken voor. Gelet op de vrij hoge moeilijkheidsgraad van de examens, getuigen deze resultaten van een degelijk studiepeil en een doeltreffende aanpak van de leraren.

3.1.1.2 Engels en Frans in aso III Economie-moderne talen, Latijn-moderne talen, Moderne talen-wetenschappen en Moderne talen-wiskunde (2006/041, 2006/005)

Voldoet niet

De school kan niet aantonen dat de leerplandoelen voor beide vakken bereikt worden in de basisvorming en in het specifieke gedeelte. De taalkundige component wordt onvoldoende geïntegreerd aangeboden. Het beoordelend behandelen van teksten kan onvoldoende aangetoond worden. Er is geen coherentie tussen de moderne talen. Bij de realisatie van de specifieke eindtermen voldoet de invalshoek van de taal als systeem niet en ontbreekt de onderzoekscompetentie. De evaluatie peilt niet naar het hogere beheersingsniveau dat in de pool Moderne talen beoogd wordt.

Onderwijsaanbod Zowel voor Engels als voor Frans wordt de taalkundige component in het vaardigheidsonderwijs onvoldoende geïntegreerd aangeboden. De woordenschatopbouw is voor de beide vakken hoofdzakelijk gericht op de kennis van woordenlijsten op zich en minder op het gebruik ervan in relevante communicatieve taalsituaties. Het systematisch aanleren van grammatica wordt onvoldoende reflectief en functioneel aangeboden. Het reproduceren van woordenschat en grammatica wordt gedrild veeleer dan het hanteren van specifieke formuleringen in een bepaalde tekstsamenhang. Het efficiënt gebruik van schriftelijke modellen als hulpmiddelen zoals tekstvoorbeelden met bouwstenen, digitale briefmodellen, spreekplannen e.d. is niet ingeburgerd. Er zijn weinig of geen opdrachten die de vorm van taaltaken aannemen. Ze zijn zelden geformuleerd op beoordelend niveau zowel wat het aanbrengen van de receptieve als van de productieve vaardigheden betreft. Compensatiestrategieën, luister-, lees-, spreek- en schrijftechnieken, transfereren, reflecteren over talen komen onvoldoende aanbod. De leerplandoelen m.b.t. de specifieke eindtermen worden onvoldoende aangewend om de pool Moderne talen te profileren. Maar ook het leerstofaanbod is onvoldoende afgestemd op de realisatie van de specifieke eindtermen zoals voorgesteld in het leerplan. In het luik 'taal als systeem' komen de specifieke eindtermen 11, 12 en 15 niet of nauwelijks aan bod. Hierdoor komt de profilering van de studierichtingen met Moderne talen onvoldoende tot stand. Er zijn enkele aanzetten tot verbreding van de communicatieve vaardigheden uit de basisvorming op een hoger beheersingsniveau. De beoogde verdieping van de reflectie op communicatie, taal en cultuur komt niet tot stand. Enkele doelen m.b.t. de interculturele component worden op authentieke wijze gerealiseerd door de organisatie van een studie-uitstap en/of een project. In alle talen wordt de ontwikkeling van de luistervaardigheid bevorderd door het vlot en verzorgd taalgebruik van de leraren en het doorgaans consequent gebruik van de doeltaal in de interactie met de leerlingen. De leerlingen zelf doen dit nog onvoldoende in hun onderlinge communicatie. De schrijfvaardigheid wordt geoefend met de nadruk op de lexicale en grammaticale correctheid. Instructies en criteria zijn niet altijd duidelijk. De criteria die gebruikt worden om feedback te geven op de spreekvaardigheid variëren van zeer algemeen tot taalspecifiek, maar worden niet door de leerlingen bijgehouden. Op schoolniveau werd geen referentiekader gecreëerd voor de methodologische aanpak van de onderzoekscompetentie. Er is nog geen overzicht van welke onderzoeksvaardigheden de leerlingen gebruiken in de verschillende vakken. Hoewel er nascholing werd gevolgd in het kader van de realisatie van de specifieke eindtermen m.b.t. de

onderzoekscompetentie heeft de vakgroep moderne talen nog geen pool- of een vakoverstijgend concept uitgewerkt. Er wordt niet aangesloten bij de visie op leren leren van de verschillende leerplannen. In de twee talen voeren de leerlingen enkele geïsoleerde opdrachten uit vanuit linguïstisch of literair oogpunt. Hier ontbreekt echter de procesevaluatie en de (zelf)reflectie van deze opdrachten is onvoldoende verfijnd. Omdat de vakgebonden specifieke eindtermen moderne talen niet doordacht worden aangeboden, leren de leerlingen de taalphenomenen onvoldoende verdiepend bestuderen, beschouwen, verwerken en uitdrukken in de verschillende talen. De leerlingen missen zo het inzicht in de taal als systeem, in de relatie met taal en cultuur en in de wijze waarop communicatie functioneert. Zij verwerven onvoldoende talige autonomie om de eigen talige competenties verder zelfstandig te ontwikkelen.

Evaluatiepraktijk

De evaluatie is onvoldoende gericht op de leerplandoelstellingen. De opdrachten overstijgen zelden het reproductieniveau. Dit manifesteert zich in contextloze oefeningen die focussen op één bepaald aspect van taalbeheersing en talloze vertalingen. De vraagstelling voor literatuur en cultuur voldoet overwegend.

De school streeft naar procesevaluatie, zoals de leerplannen vragen. De evaluatie is momenteel een mengeling van gespreide evaluatie, permanente evaluatie van vaardigheden, taken en toetsen en overwegend kennisgerichte examens. De puntenverdeling kennis en vaardigheden is duidelijk.

De evaluatie is overwegend voldoende transparant. De school kan van de meeste vaardigheden de nodige verantwoordingsstukken voorleggen. Voor spreek-/gespreksvaardigheid is dat minder het geval, waardoor hier het procesmatige aspect van de evaluatie verloren gaat. Verder worden de taalvaardigheden zelden geïntegreerd of in grotere taalopdrachten aangeboden en geëvalueerd. Op welke manier de vakgebonden attitudes worden mee betrokken in de evaluatie is onvoldoende transparant.

Er zijn nauwelijks aanzetten tot peer- of zelfevaluatie via assessment. Niet alle opdrachten bevatten evaluatiecriteria die voldoende gekoppeld zijn aan eindtermen of leerplandoelen. Evenmin worden de criteria met de leerlingen vooraf bepaald.

De evaluatie peilt niet naar het hoger beheersingsniveau dat in de pool Moderne talen beoogd wordt. Doelen die betrekking hebben op de specifieke eindtermen worden zelden geëvalueerd.

De resultaten voldoen, maar aangezien de evaluatie niet valide is, zegt dit weinig over het niveau dat de leerlingen bereiken.

Leerbegeleiding In hun lessen creëren de leraren een veilig en harmonisch leerklimaat. Zij houden rekening met specifieke onderwijsbehoeften en bieden begeleiding in geval van tegenvallende leerprestaties. Men tracht de leerlingen bij te sturen door middel van remediërende (vakantie)taken, waarbij doorgaans de grammatica opnieuw moet herhaald en/of geoefend.

Er is voldoende ruimte voor inbreng en interactie, maar niet alle leerlingen maken hiervan gebruik. De klassieke opstelling van de lokalen belemmert zelfontdekkend leren en activerende werkvormen, gericht op vaardigheidsontwikkeling. Het gebruik van de digitale leeromgeving in de ondersteuning van het leerproces is een bevorderende factor.

Hoewel de lesgroepen en de materiële middelen een variatie van werkvormen mogelijk maken, overheerst het onderwijsleergesprek, wat niet aansluit bij het concept van het vaardigheidsgerichte leren. De curricula bevatten te weinig onderwijsactiviteiten die bijdragen tot de groei naar zelfgestuurd en zelfverantwoordelijk leren.

Uitrusting De school beschikt over een aantal goed uitgeruste vaklokalen. De didactische aankleding ervan is voldoende leerkrachtig. De lokalen beschikken o.a. over een computer en beamer. Het gebruik van de digitale leeromgeving op leerlingenniveau is niet overal even sterk als de implementatie ervan op lerarenniveau.

De klasgroepen zijn aangepast en de lokalen zijn ruim genoeg voor een activerende didactische benadering van het onderwijsleerproces, maar de niet-communicatieve opstelling is hiermee in tegenspraak.

Deskundigheidsbevordering De school stuurt de vakgroepwerking formeel aan. De transparante puntenverdeling in de evaluatie is hier een resultaat van. De beleidsinitiatieven hebben zich nog niet gericht op de vakgroep als initiatiefnemer van de samenhang in het curriculum en de interpretatie van het leerplan. De leraren zijn gedreven en ze zetten zich individueel wel in voor het vak, maar ze hebben te weinig oog voor de realisatie van te bereiken eindtermen en leerplandoelstellingen. De vakgroepwerking is momenteel echter te zwak om met de nodige kritische zelfreflectie op termijn zelfstandig een eigentijds en modern taalonderwijs uit te bouwen. Tussen de vakgroepen Engels en Frans komen geen kruisverbindingen tot stand die noodzakelijk zijn voor een doeltreffende realisatie van de poolgebonden specifieke eindtermen en de onderzoekscompetentie in het bijzonder.

Verontrustend is dat de aanbevelingen van de vorige doorlichting voor het vak Frans geen aanleiding vormden tot fundamentele bijstellingen van de leerplanrealisatie in de taalvakken van de derde graad.

3.1.1.3 Latijn in 1A en Grieks en Latijn in de basisopties Grieks-Latijn en Latijn, Latijn in aso II Grieks-Latijn en Latijn en Grieks en Latijn in aso III Grieks-Latijn, Latijn-moderne talen, Latijn-wetenschappen en Latijn-wiskunde (2011/001, 2006/003, 2006/038)

Voldoet

De leerplandoelstellingen en de leerplaninhouden worden in voldoende mate gerealiseerd, zowel voor Grieks als voor Latijn. De evaluatie is voldoende valide. De infrastructuur en de uitrusting voldoen.

Onderwijsaanbod In de eerste graad verloopt de overstap naar het nieuwe leerplan en de bijhorende aanpassingen in de leerplanrealisatie, vooral voor wat het hanteren van valentiegrammatica betreft, zorgvuldig en op basis van overleg in de vakgroep. De implementatie van het leerplan is evenwel nog niet optimaal. Nieuwe leerinhouden worden voornamelijk zeer theoretisch aangebracht en buiten zinsverband en functionele context verwerkt, ingeoeffend en geëvalueerd. Er wordt te weinig gebruikgemaakt van geïntegreerd oefenmateriaal. In het eerste leerjaar komen niet alle leerplaninhouden over de initiatie Grieks aan bod. Het lexicaal onderwijs wordt zeer traditioneel verwerkt, ondanks de goede aandacht voor het voortleven van het klassieke vocabularium. Lectuur wordt nog te veel beschouwd als het sluitstuk van de grammaticale verwerving en staat onvoldoende centraal in het leerproces. De vakgroep heeft in een visietekst de keuze gemaakt voor een lineair-dynamische lectuurmethode die over het volledige curriculum consequent en gelijkgericht wordt gehanteerd, maar ze wordt niet systematisch en expliciet aan de leerlingen aangeleerd. Het leesproces verloopt zeer vertaalgericht, zodat heel wat tekstbegrip bij de leerlingen tot stand komt via de vertaling en niet uit de Griekse of Latijnse brontekst. Cultuur krijgt recentelijk voldoende gewicht. De brede aandacht voor beeldmateriaal vormt een meerwaarde. In de tweede graad Latijn worden de grammaticale leerinhouden verder aangevuld en verwerkt. In II,1 gebeurt dat zeer intensief en met een degelijke aanpak, maar opnieuw buiten lectuurverband. Morfologische items worden geïsoleerd ingeoeffend; de syntactische fenomenen komen aan bod in losse zinnen, waar het duiden van de grammaticale toepassing primeert. In II,2 is de tijdsbesteding voor grammatica veel beperkter en meer lectuurgericht. Ook het vocabularium wordt daar lectuurgebonden verwerkt. De gelezen auteurs sporen met de leerplancanon. Er zijn in beide leerjaren goede aanzetten voor het functioneel integreren van grammaticale zinsstructuren, maar die vertragen het leesproces aanzienlijk, zodat de hoeveelheid gelezen tekst veeleer beperkt is. De gelezen teksten worden degelijk gekaderd en besproken met aandacht voor tekstopbouw, stilistiek, historische realia, actualisering en receptie. In de derde graad verloopt de aanpak grotendeels parallel met II,2. Voor beide vakken worden de leerplanaspecten gerealiseerd, zij het ook hier met een veeleer beperkte hoeveelheid lectuur. Voor Latijn is de spreiding over beide leerjaren onvoldoende evenwichtig. Ook hier is er een veelzijdige omkadering van de lectuur. Positief is ook de aandacht voor niet-literaire bronnen, zoals bouw- en schilderkunst. De realisatie van de specifieke eindtermen over onderzoekscompetentie is in volle ontwikkeling. In de tweede graad zijn er leraargestuurde opdrachten, maar die beantwoorden nog onvoldoende aan de verschillende aspecten en fasen van het leren onderzoeken. In de derde graad werden de opdrachten recentelijk bijgestuurd. De vakgroep ging met succes op zoek naar een werksjabloon voor de uitvoering van de onderzoeksopdracht, met aandacht voor een onderzoeksplan,

onderzoeksvragen, literatuurstudie, verwerking en conclusies. De uitvoering bleek haalbaar in tijd en omvang. De werkstukken zijn, rekening houdend met de recente instap, van een behoorlijk niveau. Het uitwerken van de onderzoeksvraag en de conclusies is evenwel nog niet optimaal.

Evaluatiepraktijk In de eerste graad en in II,1 peilen de frequente toetsen over vocabularium en kennis van grammatica slechts naar een beperkt spectrum van de leerplandoelstellingen. Lectuur en cultuur komen daarin niet aan bod. Rekening houdend met een gewicht van 50 % voor dagelijks werk in het eindtotaal van de eerste graad is het aandeel van vocabularium daarin te groot. De grotere repetitietoetsen en de examens bevatten wel de verschillende leerplancomponenten. Grammatica behoudt evenwel een zwaar gewicht, omdat, naast het grammatica- en oefeningenluik, de lectuurbevraging ook heel wat grammaticale elementen inhoudt. De reeds geformuleerde bemerkingen over het onvoldoende functioneel en leatuurgericht werken gelden ook voor de evaluatie. Vanaf II,2 is de evaluatie hoofdzakelijk leatuurgericht en omvat ze de verschillende aspecten van het leesproces. De bevraging is genuanceerd, maar peilt voornamelijk naar behandelde en besproken tekstelementen. In alle leerjaren wordt een examen over leesvaardigheid voorgelegd met een genuanceerde bevraging over vertaling, tekstbegrip, stilistiek en grammaticale verklaring. In de cijfers dagelijks werk en in het leerproces van de leerlingen komen soortgelijke proeven niet of niet systematisch voor. In parallelle lesgroepen worden identieke examens voorgelegd. De examendocumenten bevatten een puntenverdeling.

Leerbegeleiding Er heerst over het algemeen een aangenaam en rustig lesklimaat, met goede omgangsvormen tussen leraar en leerlingen. Er is voldoende zorg voor alle leerlingen. Bij de voorbereiding van de examens voorziet men in leerstofoverzichten. Er zijn geen structurele bijwerkklassen, maar de leraren zijn op vrijwillige basis beschikbaar voor extra uitleg en remediëringsoefeningen. Anderzijds verlopen de lessen zeer leraargestuurd, wat de verzelfstandiging van het leerproces enigszins belemmert. Het leestempo is veeleer traag en niet alle leerlingen zijn actief en dynamisch bij de lectuur en de probleemoplossing ervan betrokken. Op deze manier ontwikkelen zij onvoldoende leesvaardigheid. Bij groepswork wordt het werktempo onvoldoende bewaakt.

Uitrusting De school beschikt over een vaklokaal dat met verwijzingen naar de klassieke wereld is aangekleed. De nodige leermiddelen zijn voorhanden. De leraren integreren de aanwezige pc's en beamer zeer vlot in de lessen. Het digitale leerplatform en de eigen website van de vakgroep, die al het lesmateriaal beschikbaar stelt, worden door de leerlingen actief gebruikt.

3.1.1.4 Nederlands in tso III Boekhouden-informatica, Handel en Informaticabeheer (2006/008)

Voldoet

De leerplanrealisatie sluit voldoende aan bij de uitgangspunten van de eindtermen en de doelstellingen van het leerplan. De evaluatie is voldoende valide.

Onderwijsaanbod De leerplandoelstellingen voor Nederlands in de basisvorming worden in voldoende mate gerealiseerd. Toch heeft het concept competentieleren, dat centraal staat in het leerplan, de weg naar de klas nog onvoldoende gevonden. Hetzelfde geldt voor de leervaardigheden (onderzoeks-, reflecteervaardigheid, probleemoplossende vaardigheid p.14). Er is voldoende aandacht voor literaire ervaringen en leesplezier. Leerlingen krijgen gevarieerde opdrachten rond proza, poëzie, theater en film. De opdrachten worden echter nog te weinig gekoppeld aan leerplandoelen en evaluatiecriteria. De leesontwikkeling van de leerlingen wordt niet systematisch in kaart gebracht. De communicatieve aanpak en het vaardigheidsonderwijs zijn nog niet optimaal. Het woordenschatonderwijs en de spraakkunst staan niet altijd ten dienste van het vaardigheidsonderwijs en ze worden ook te weinig aangeboden in functionele contexten. Voor de realisatie van taalbeschouwing wordt niet principieel uitgegaan van reflecties op de taalhandelingen van de leerlingen zelf. De vaardigheden worden meestal te los van elkaar behandeld en geëvalueerd, waardoor de door het leerplan aanbevolen integratie niet altijd wordt bereikt. Lezen en schrijven krijgen de meeste aandacht en hiervoor worden in het kader van 'leren leren' strategieën aangewend. Luisteren en spreken staan te weinig in het teken van de verhoging van de praktische taalvaardigheid, zoals diverterende teksten en activerende boodschappen. Communicatieve activiteiten en taaltaken die daarmee samenhangen, zijn ondervertegenwoordigd, rekening houdend met de relevantie ervan in onze huidige samenleving. Vooral voor gespreksvaardigheid kan de school niet aantonen dat de leerlingen in relevante communicatieve situaties de leerplandoelstellingen tijdens het spreekproces bereiken.

Evaluatiepraktijk De evaluatie gaat uit van de leerplandoelstellingen en is over het algemeen representatief voor de behandelde vaardigheden en de leerstof. De school streeft naar procesevaluatie, zoals de leerplannen vragen. De evaluatie is momenteel een mengeling van gespreide evaluatie, permanente evaluatie van vaardigheden, taken en toetsen en overwegend kennisgerichte examens. De evaluatie is overwegend voldoende transparant. De school kan van de meeste vaardigheden de nodige verantwoordingsstukken voorleggen. Voor spreek-/gespreksvaardigheid en leesvaardigheid is dat minder het geval, waardoor het procesmatige aspect van de evaluatie verloren gaat. Verder worden de taalvaardigheden zelden geïntegreerd of in grotere taalopdrachten aangeboden en geëvalueerd. Leesvaardigheid evalueren wordt al eens verward met het toetsen van literaire competentie. Het kunnen toepassen van strategieën wordt geregeld cognitief bevraagd. De resultaten dagelijks werk worden in de leerlingendossiers onvoldoende gerubriceerd. Hierdoor is het hier niet duidelijk of men voldoende evaluatiegegevens heeft over alle onderdelen van de leerplannen. De evaluatie bevat weinig gegevens over strategieën en vakattitudes. De strategieën worden wel klassikaal getraind, maar onvoldoende

systematisch in de evaluatie opgenomen.

Er zijn nauwelijks aanzetten tot peer- of zelfevaluatie via assessment. Niet alle opdrachten bevatten evaluatiecriteria die voldoende gekoppeld zijn aan eindtermen of leerplandoelen. Evenmin worden de criteria met de leerlingen vooraf bepaald.

Leerbegeleiding De leerlingen worden in voldoende mate begeleid en ondersteund. De vakgroep heeft aandacht voor vormen van preventieve leerbegeleiding, zoals het werken met syntheseschema's en begrippenlijsten of het voorbereiden op toetsen en examens. De vakgroep vervult zijn voorbeeldfunctie wat mondeling en schriftelijk taalgebruik betreft. Er is voldoende ruimte voor inbreng en interactie, maar niet alle leerlingen maken hiervan gebruik. De klassieke opstelling van de lokalen belemmert zelfontdekkend leren en activerende werkvormen, gericht op vaardigheidsontwikkeling. Het gebruik van de digitale leeromgeving in de ondersteuning van het leerproces is een bevorderende factor. Hoewel de lesgroepen en de materiële middelen een variatie van werkvormen mogelijk maken, overheerst het onderwijsleergesprek, wat niet aansluit bij het concept van het vaardigheidsgerichte leren.

Uitrusting De school beschikt over een aantal goed uitgeruste vaklokalen. De didactische aankleding ervan is voldoende leerkrachtig. De lokalen beschikken o.a. over een computer en beamer. Het gebruik van de digitale leeromgeving op leerlingenniveau is niet overal even sterk als de implementatie ervan op lerarenniveau. De klasgroepen zijn aangepast en de lokalen zijn ruim genoeg voor een activerende didactische benadering van het onderwijsleerproces, maar de niet-communicatieve opstelling is hiermee in tegenspraak.

3.1.1.5 Toegepaste economie in tso III Informaticabeheer (2008/048)

Voldoet niet

De leerplanrealisatie voor toegepaste economie (bedrijfsbeheer) in het specifiek gedeelte voldoet niet omdat niet alle competentiegerichte leerplandoelen voor bedrijfsbeheer in het specifieke gedeelte van de studierichting evenwichtig en met voldoende diepgang worden aangeboden, ingeoeft en geëvalueerd. De permanente evaluatie is leerboekgericht en onvoldoende afgestemd op het leerplanconcept dat procesevaluatie van alle vaardigheden vraagt. De bijkomende attesten over de basiskennis van het bedrijfsbeheer (SO 2008/01) worden ten onrechte uitgereikt aan alle leerlingen uit de studierichting Informaticabeheer omdat noch de leerplanrealisatie, noch de evaluatie voldoen.

Onderwijsaanbod Niet het leerplan maar de leerboeken geven richting aan het lesverloop en de evaluatie. De leerlingen hebben geen ervaring opgedaan in een realiteits- en studierichtinggekleurde leersituatie. Het gevolg is dat de specifiek competentieontwikkellende leerplandoelstellingen, geformuleerd op een zeer concreet uitvoeringsniveau, niet worden gerealiseerd. Het leerplan gaat uit van drie wekelijkse lesuren in elk leerjaar voor het ontwikkelen van drie competenties. Globaal bekeken wordt er weinig leerplanbewust gewerkt. Aan de richtinggevende lestijden die het leerplan bij elk onderdeel vermeldt, wordt volledig voorbijgegaan. De jaarlijks wisselende opdrachtenverdeling hypothekeert de continuïteit en coherentie in de leerstofbehandeling. Allerhande activiteiten op schoolniveau, maar ook afwezigheden van de titularis leggen vooral in III,1 een groot beslag op de lestijden. Hierdoor zijn er op jaarbasis minder lesuren beschikbaar dan het minimum waarvan het leerplan uitgaat. Door het lineair leerboekgericht lesgeven wordt bovendien aan sommige

onderdelen leerplangewijs te veel tijd besteed, ten koste van andere onderdelen. Als gevolg van dit alles wordt de derde competentie totaal niet aangeboden, terwijl ook niet alle thema's voor beide andere competenties voldoende evenwichtig en leerplangericht worden gerealiseerd. De opdracht vanuit het vak bedrijfsbeheer voor de geïntegreerde proef voldoet.

Uitrusting De meeste lessen vinden plaats in goed uitgeruste ICT-lokalen. In het onderwijsleerproces werken de ICT- leerplandoelstellingen ondersteunend. De elektronische leeromgeving wordt ingezet als communicatiemiddel met de leerlingen, voor taken en oefeningen. De leerlingen beschikken over uitgebreid en leerplanrelevant studiemateriaal, dat echter niet gepast wordt gebruikt. Nog te sporadisch wordt dit studiemateriaal ook levensecht gemaakt via actuele teksten, socio-economische artikels en praktijkdocumenten.

Evaluatiepraktijk Enkele taken en herhalingsoverhoringen over grote gehelen bepalen het resultaat van de gespreide evaluatie. De toetsen weerspiegelen de behandelde leerstof, maar tevens de lacunes in de leerplanrealisatie. Hoewel het leerplan vaardigheden en vakattitudes vermeldt, worden deze niet systematisch geobserveerd en geëvalueerd. De vraagstelling wordt hoofdzakelijk geïnspireerd door het leerboek. Daardoor komen er veel vragen voor die niet beantwoorden aan een leerplandoelstelling. Verhoudingsgewijs zijn de vragen veel meer kennis- dan toepassingsgericht, met het accent veelal op de reproductie van memoriseerde leerstof. Soms worden onbelangrijke details en feitenkennis in de vraagstelling betrokken. De link met de actualiteit is quasi onbestaande. De studieresultaten liggen in de lijn van de klasgemiddelden en alle leerlingen slagen voor het vak. De cijfers zijn echter geen correcte weergave van de mate waarin de leerlingen alle leerplandoelstellingen beheersen. De evenwichtige koppeling van de evaluatie aan alle categorieën leerplandoelen wordt niet prioritair gesteld.

Leerbegeleiding De lessen verlopen meestal leraargestuurd met het onderwijsleergesprek als dominante werkvorm. Het projectmatig werken en het doelgericht hanteren van gevarieerde werkvormen (competentieontwikkeland) komen in de klaspraktijk weinig aan bod. De leerlingen werken taakgericht in een doorgaans gemoedelijke sfeer. Leerlingen met vragen kunnen rekenen op ondersteuning. De leerlingen weten wat van hen verwacht wordt bij de herhalingsoverhoringen en ontvangen voldoende feedback over hun resultaten. Ze worden echter onvoldoende uitgedaagd om zelfstandig relevante en toegankelijke informatie te vinden, selecteren en gebruiken zoals het leerplan vraagt. De instroom in de studierichting bestaat uit leerlingen met en zonder economische voorkennis. Nochtans wordt in het lesaanbod niet gedifferentieerd bijvoorbeeld op basis van individuele checklisten.

Deskundigheidsbevordering Ondanks de initiële vakbekwaamheid is er een gebrek aan betrokkenheid en een gemis aan leerplanstudie, in het bijzonder van de concrete betekenis van de leerplandoelstellingen voor bedrijfsbeheer voor deze studierichting. De afspraken voor inventarisatie en gepaste verdeling van leerinhouden, leerlijestructuren en specifieke vaardigheden als belangrijke stap tot een volwaardige leerplanrealisatie ontbreken. Op schoolniveau is

er ook geen structureel overleg om eventueel bepaalde items van het leerplan binnen andere vakken te realiseren.

Ook het optekenen van de realisatie van leerplandoelstellingen en -evaluaties in een checklist per leerling ontbreekt. Gezien de discontinuïteit in de opdrachtenverdeling is dit nochtans een niet onbelangrijk gegeven.

Op die manier kan de school momenteel niet verantwoorden dat ze de attesten over de basiskennis van het bedrijfsbeheer (SO 2008/01) rechtmatig toekent aan alle leerlingen.

3.1.1.6 Toegepaste economie in tso III Boekhouden-Informatica en Handel (2011/007, 2011/008)

Voldoet

De leerplanrealisatie voor toegepaste economie (bedrijfseconomie) is kwaliteitsvol. De extra lestijden, werkvormen, activiteiten en projecten betekenen een meerwaarde voor het volwaardig realiseren van het curriculum. De evaluatie is evenwichtig en vertoont een degelijke diepgang.

Onderwijsaanbod De leerplandoelstellingen voor bedrijfseconomie in het specifieke gedeelte worden in voldoende mate gerealiseerd. Voor de realisatie van de graadleerplannen maakt de school een opsplitsing tussen leerinhouden voor bedrijfseconomie delen 1, 2 en 3. Sterke punten zijn de leerplanstudie en de gezamenlijke planmatige verdeling van de leerstof met dwarsverbindingen tussen de modules/items. Hieruit blijkt dat de vakgroep perfect op de hoogte is van de visie en de beoogde doelstellingen van de geïntegreerde leerplanconcepten, iets minder van de te bereiken vaardigheden en attitudes. De jaarplanningen worden nog op individuele basis opgemaakt. Voor sommige leraren leidt dit tot een erg functioneel jaarplan met verantwoording voor leerstofverschuivingen, terwijl anderen slechts beschikken over minder geactualiseerde en weinig realiteitsgebonden administratieve werkdocumenten. Hoewel in de leerplannen ook een aantal verwijzingen zijn opgenomen rond de mogelijke samenwerking met de taalvakken, is deze nog te beperkt. Binnen de vakgroep is er voldoende professionaliteit, engagement en informele samenwerking aanwezig om het geïntegreerde concept van de leerplannen met een degelijke diepgang te realiseren.

Hoewel het leerplan dit niet oplegt, opteert de school ervoor de leerlingen van het tweede leerjaar gedurende twee weken stage te laten lopen. Aan de stagereglementering (SO/2002/09) is grotendeels voldaan, maar het effectief realiseren van leerplandoelstellingen op basis van een activiteitenlijst is beperkt. De stageverslagen tonen aan dat het veeleer gaat om een zinvolle bedrijfsverkenning met de opdracht om zoveel mogelijk informatie te sprokkelen voor de geïntegreerde proef.

De geïntegreerde proeven worden doordacht voorbereid, georganiseerd en uitgevoerd (o.a. de afsprakenbundel met richtlijnen en opdrachten). Voor de bedrijfseconomische vakken sluiten de aard en de omvang van de opdrachten goed aan bij de studierichtingsprofielen, bij de leerplannen en bij de stage. Ondanks de opmerkingen in het vorige doorlichtingsverslag is dit voor de taalvakken nog steeds veel minder het geval.

De leerlingenagenda's bezitten de nodige informatiewaarde in relatie tot de leerplanvoortgang en de te kennen leerstof, maar in mindere mate wat de opgaven, de toetsen en hun resultaten en de aangeboden leerbegeleiding betreft.

Uitrusting De lessen vinden plaats in goed uitgeruste ICT-lokalen met internetmogelijkheden. In het onderwijsleerproces werken de ICT-leerplandoelstellingen ondersteunend. De toepassing van het boekhoudpakket verloopt gestructureerd en diepgaand. De elektronische leeromgeving wordt intensief ingezet als communicatiemiddel met de leerlingen voor taken, oefeningen, projecten en het ter beschikking stellen van ondersteunend materiaal. Men heeft derhalve een goed zicht op de ICT-geletterdheid van de leerlingen. Het opzoeken, filteren en verwerken van informatie wordt tevens regelmatig ingeoefend en geëvalueerd. De leerlingen beschikken over uitgebreid en leerplanrelevant studiemateriaal, dat echter voor sommige leerplanonderdelen ondermaats wordt gebruikt. Leraarafhankelijk wordt dit studiemateriaal ook levensecht gemaakt via actuele teksten, socio-economische artikels en praktijkdocumenten.

Evaluatiepraktijk Herhalingsoverhoringen bepalen in belangrijke mate het resultaat voor dagelijks werk. Die hebben telkens betrekking op een volledig hoofdstuk en zijn daardoor beperkt in aantal. Daardoor duurt het soms ook vrij lang vooraleer de leerlingen en de leraar zicht krijgen op de bereikte leerresultaten van de voorbije periode. Naast het belangrijk gewicht dat aan examens wordt toegekend, beïnvloedt dit mogelijkserwijs het studiegedrag van de leerlingen en onrechtstreeks ook het lesrendement. Hoewel het leerplan naast de ontwikkeling van kennis en vaardigheden ook de attitudinale ontwikkeling beoogt, worden vakattitudes niet systematisch geobserveerd en geëvalueerd. De vakgroep zoekt nog naar een gelijkgerichte evaluatie van (vakgebonden) attitudes en vaardigheden. Over de invoering van alternatieve evaluatievormen of gespreide evaluatie voor een aantal meer praktische vakonderdelen hebben de school en de leraren nog onvoldoende nagedacht.

De toetsen en examens zijn voldoende leerplangericht en evenwichtig verspreid over de geziene leerstof. De examens zijn verzorgd opgesteld met een transparante puntenverdeling. De vraagstelling is overwegend van een voldoende goed niveau, maar tussen beide leerjaren, onderdelen en studierichtingen zijn er kwaliteitsverschillen. Sommige examenopgaven zijn een voorbeeld van goede praktijk omdat ze werkelijk doordacht en op een verfrissende wijze gelinkt zijn aan de actualiteit. Ook de evaluatie van sommige projecten gebeurt doordacht op basis van beoordelingsschema's, waarbij de leerlingen leren om zichzelf en hun medeleerlingen te beoordelen.

De studieresultaten liggen in de lijn van de klasgemiddelden; de enkele leerlingen die voor een vakonderdeel niet slagen, combineren dit meestal met zwakke resultaten voor andere vakken. De cijfers zijn voor alle vakonderdelen een correcte weergave van de mate waarin de leerlingen de leerplandoelstellingen beheersen.

De evaluatierichtlijnen en -criteria voor de geïntegreerde proeven zijn transparant, de puntenverdeling over de verschillende vakken is duidelijk en vooraf gecommuniceerd met de leerlingen. Via de tussentijdse beoordelingen en rapporteringen wordt zowel het proces als het product bewaakt.

Leerbegeleiding Het onderwijs wordt aangeboden in een veilig en rustig leerklimaat. De leraren spannen zich in om aandacht te besteden aan motiverende werkvormen. De leerlingen werken taakgericht en worden doorgaans ook voldoende evenwichtig uitgedaagd om onder begeleiding of zelfstandig relevante en toegankelijke informatie te vinden, selecteren, en gebruiken. Vooral in de studierichting Handel zijn er een aantal goed begeleide en ervaringsgerichte leeractiviteiten buiten de school en/of relevante initiatieven en projecten die bredere navolging verdienen. Bij het werken aan de projecten en voor de geïntegreerde proef worden de leerlingen adequaat begeleid door middel van een praktische handleiding. De leerlingen weten duidelijk wat van hen verwacht wordt bij toetsen en examens en ze ontvangen voldoende feedback over hun leervorderingen. Vanuit een grote pedagogische bekommernis is er voldoende oog voor remediëring van leerlingen met leerachterstanden. Bij de aanvang van het schooljaar en verder ook na de herfst- en kerstvakantie stromen, vooral in de studierichting Handel, leerlingen in die voordien geen boekhouden hebben gehad. Hoewel deze nieuwkomers tijdens de middagpauze de boekhoudkundige basisbeginselen bijgebracht krijgen, is de voortdurende in- en uitstroom een groot probleem. Ondanks de inzet van de leraren is het rendement van de bijwerklessen veeleer laag en remt hun aanwezigheid de leerplanvoortgang tijdens de reguliere lessen. Een meer structurele aanpak dringt zich op. Begeleidende en bemoedigende vakcommentaren overheersen bij de rapportering; analyserende en remediërende informatie komt slechts sporadisch voor.

Deskundigheidsbevordering De vakgroep vormt een hecht en geëngageerd team. Individueel is er zeker voldoende initiële vakbekwaamheid en professioneel engagement aanwezig, terwijl de structurele overlegmomenten veeleer beperkt zijn in aantal en in diepgang. Ook de samenwerking met de taalvakken tijdens het schooljaar is voorlopig geen aandachtspunt. Het leren van elkaar, o.a. door middel van intervisie, maakt nog onvoldoende deel uit van de cultuur van de school en de vakgroep.

3.1.1.7 Toegepaste informatica in tso III Boekhouden-Informatica en Informaticabeheer (2011/007), 2011/004)

Voldoet

De leerplanrealisatie voor toegepaste informatica in het specifiek gedeelte is volledig, evenwichtig en verloopt met voldoende diepgang. De evaluatie is valide.

Onderwijsaanbod De afgewerkte producten, het beheersingsniveau bij de leerlingen en de evaluatieresultaten tonen aan dat de algemene doelstellingen en de specifieke leerplandoelstellingen voldoende aandacht krijgen. Twee doelstellingen krijgen minder aandacht dan verwacht in het leerplan: het beschrijven van algoritmen binnen het onderdeel 'Ontwikkelen van een toepassing' in beide studierichtingen en in Informaticabeheer de doelstellingen rond 'Basiskennis elektriciteit en elektronica integreren'. Het vak wordt, vooral in Informaticabeheer, in elk leerjaar gegeven door verschillende leraren. Er worden afspraken gemaakt over de verdeling van de leerplandoelstellingen en leerinhouden. In alle studierichtingen wordt voldoende klemtoon gelegd op een taakgerichte benadering versus een softwarepakketgerichte benadering. De profileringen van de twee studierichtingen wordt bewaakt. In Boekhouden-informatica legt men op een evenwichtige wijze de klemtoon

op het analyseren van informatiebehoeften en het zelf ontwikkelen van informaticatoepassingen, gebruikmakend van verschillende softwarecomponenten. In Informaticabeheer wordt de klemtoon gelegd op het beheren van computersystemen en netwerken, op het efficiënt oplossen van informaticaproblemen, op het begeleiden en ondersteunen van computergebruikers en op het optimaliseren van de informatieverwerking. De aandacht voor specifieke vaardigheden en attitudes die de leerlingen nodig hebben om succesvol een bacheloropleiding te starten is leraargebonden.

De leerlingen gebruiken eigen notities, cursusmateriaal aangeboden door de onderwijskoepel en, daar waar mogelijk, online ondersteuning. In sommige vakonderdelen krijgen de leerlingen supplementair aan het cursusmateriaal extra oefeningen in de vorm van projecten om de leerplandoelen rond groepswork te realiseren. De leerlingen moeten een beduidend stuk praktijkleerstof zelfstandig verwerken. De labs bestaan overwegend uit groepswork en de verslagen worden bewaard in een uploadzone en beschikbaar gesteld als studiemateriaal voor de medeleerlingen.

Een aantal leerplandoelstellingen wordt gerealiseerd binnen de GIP (geïntegreerde proef) en de stage. Voor de GIP wordt gewerkt met externe opdrachtgevers die regelmatig worden gecontacteerd. De opdrachten worden gefaseerd en via binnenklasdifferentiatie uitgewerkt. Duidelijke afspraken hebben geleid tot een betere afstemming van de geïntegreerde proeven in Boekhouden-informatica en Informaticabeheer.

Contacten met de bedrijfswereld krijgen vorm en inhoud via de stages en bedrijfsbezoeken. De laatstejaars hebben twee weken stage. De school haalt lesuitval niet in via een inhaalrooster, gespreid over het schooljaar. Op de wekelijkse lessentabel zijn twee stage-uren opgenomen. De organisatie van de stage gebeurt conform de inhoud van de omzendbrief SO/2002/09. De stagedocumenten, inclusief het stageregister en het algemeen stagedossier voldoen aan de regelgeving.

De vaktechnische kennis van de leraren is zeer goed. Vakgerichte nascholing wordt aangevuld met zelfstudie. Een rijkdom voor de school is de aanwezige technische polyvalentie. De vakdidactische kennis en de aandacht voor de instructietaal zijn leraargebonden.

Sommige planningsdocumenten zijn uitgewerkt tot werkinstrumenten, met duidelijke verwijzingen naar de leerplannummers. Andere documenten zijn veeleer een opsomming van leerinhouden op een grof tijdspad.

Uitrusting De school kan in alle lessen garanderen dat elke leerling over een computer beschikt waardoor men op een degelijke wijze de leerlingen effectief kan begeleiden en een goede veiligheidssituatie kan garanderen. Hierbij wordt duidelijk voldaan aan de eis om de leerplandoelstellingen te realiseren via praktijkervaring met software en hardware. De hard- en software is up-to-date. De zorg die de leerlingen dragen voor het computerpark is goed. Het computerpark wordt goed onderhouden door lokale ICT-coördinatoren, aangevuld door een ICT-team binnen kOsh. Het schoolplatform wordt ingezet als communicatieplatform en leraargebonden als leerplatform. Daarnaast worden er ook upload- of downloadzones gecreëerd in een browser.

Evaluatiepraktijk Er ontbreken afspraken op schoolniveau en binnen de vakgroep. Hierdoor kent de evaluatiepraktijk kwaliteitsverschillen. Voorbeelden van goede praktijk zijn de evaluatie van de projecten met aandacht voor pluspunten en minpunten rond kennis, vaardigheden en attitudes en de procesevaluatie in Boekhouden-informatica, met ruimte voor feedback door de leerlingen. Sommige leraren werken bijna uitsluitend met aangekondigde toetsen. Het is enerzijds positief dat men de leerlingen de kans geeft om te werken aan een grotere zelfredzaamheid en zelfstandigheid, maar anderzijds creëert dit systeem ook valkuilen voor de leerlingen m.b.t. het bijhouden van de leerstof. Op de rapporten worden de resultaten voor de GIP inhoudelijk voorzien van remediërende commentaren. Het niveau van de praktijkoefeningen en de labo-opdrachten binnen toegepaste informatica en het beheersingsniveau dat de leerlingen bereiken varieert van goed tot zeer goed. Deze aanpak resulteert mede in goede resultaten in de bacheloropleidingen in het vervolgonderwijs.

Leerbegeleiding Alternatieve werkvormen zoals groepswerk en peerteaching worden toegepast. De leraren nemen overwegend de houding aan van coach en steeds minder de houding van kennisoverdrager. De leerlingen worden actief bij het onderwijsleergesprek betrokken. De aandacht voor de vakoverschrijdende eindtermen rond leren leren is veeleer impliciet. De vakgroep wordt in beide studierichtingen geconfronteerd met enerzijds een instroom van leerlingen die een te smalle informaticavorming hebben, zowel rond het werken met softwarepakketten als het schrijven van programma's. Anderzijds wordt de vakgroep ook geconfronteerd met leerplannen die aandringen op een consecutiviteit met de vorige graad, waarbij er moet worden rekening gehouden met de aangegeven beginsituatie in het leerplan. De school maakt sluitende afspraken met de betrokken leerlingen om de achterstanden in de mate van het mogelijke weg te werken. Maar uiteindelijk moet een aantal leerlingen toch vroegtijdig afhaken, overschakelen naar een andere studierichting of een C-attest in III, 1 aanvaarden.

3.1.2 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	ja, neen
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex secundair, art. 15, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex secundair, art. 15, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex secundair, art. 15, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	ja, neen
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex secundair, art. 111 en 112)	ja
• de bijdrageregeling en afwijkingen	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• het evaluatiestelsel met inbegrip van de remediëringmaatregelen	ja
• de verhaalmogelijkheden tegen eindbeslissingen van klassenraden over leerlingen	ja
• studie-, orde en tuchtreglement waarbij het studiereglement de grote krachtlijnen van de organisatie van de studies bevat	ja
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen (codex secundair, 110/1 t.e.m. 110/27)	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex secundair, art. 15, 7°)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex secundair, art. 15, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respecteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex secundair, art. 115, 4)	ja
Respecteert de school voor gewoon secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex secundair, art. 254, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	ja
Verloopt het afleveren van attesten van lesbijwoning correct? (codex secundair, art. 115, tweede en derde alinea 252, § 1b en 252, § 2)	ja
Respecteert de school het minimumlessenrooster? (codex secundair, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Welzijn

De resultaten van de controle van de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag.

4.2 Curriculum

4.2.1 Onderwijsorganisatie

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor doelgerichtheid, ondersteuning, ontwikkeling.

Motivering

De school houdt bij het samenstellen van haar klasgroepen rekening met de klasgrootte. Er zijn drie principes bij het aanwenden van het urenpakket. Het eerste criterium vertrekt vanuit de leerling. Toch slaagt de school er niet in om grote groepen te vermijden. De meeste klasgroepen zijn aangepast en de lokalen ruim genoeg voor een activerende didactische benadering van het onderwijsleerproces. Toch hanteren nog heel wat leraren te weinig vaardigheidsgerichte werkvormen.

Sommige klassplitsingen voor talen en samenzettingen voor natuurwetenschappelijke vakken zijn niet altijd even logisch. Toch zijn er tal van mogelijkheden om via andere keuzes in de samenstelling van de klasgroepen voor sommige vakken of in de modules in de vrije ruimte overal tot werkbare lesgroepen te komen. Een tweede criterium is de ondersteuning van de leraren. De school bouwt een beperkt middenkader uit dat ingezet wordt voor mentorschap en coördinatie binnen en tussen de graden. Een derde principe is gebaseerd op de prioriteiten in het opvoedingsproject: zorg, begeleiding van leerlingen en veiligheid. De school krijgt hiervoor ook ondersteuning van de scholengemeenschap.

De school doet geen samenzettingen van leerlingengroepen met een verschillend leerplan. Hier heeft ze terdege rekening gehouden met de opmerkingen van de vorige doorlichting.

De school verantwoordt de keuzes in het complementair gedeelte slechts gedeeltelijk vanuit haar onderwijsvisie. Enkel in de eerste graad is er duidelijkheid. De verdere invulling van het complementair gedeelte gebeurt vooral vanuit traditie. Studierichtingen en structuuronderdelen worden hoofdzakelijk geprofileerd via het fundamenteel gedeelte en niet via het complementair gedeelte.

De zwakke VOET -werking uit de vorige doorlichting werd verbeterd. Vooral de focuspunten 'leren leven' en 'venster op de wereld' tonen dit aan. Alle leraren werden geïnformeerd over de vernieuwde VOET en de vakgroepen inventariseerden hun VOET-werking. Een totaaloverzicht is er nog niet, wat begrijpelijk is gelet op de komende herstructureringen.

De school maakt enkele concrete afspraken met haar leraren rond de praktische organisatie van de didactische processen tijdens de lessen. De opvolging is vooral formeel via een controle of de gevraagde documenten ingeleverd zijn. Hoewel de procedure van de scholengemeenschap voorziet dat de jaarplanning liefst in samenspraak met de vakcollega's wordt opgemaakt, wordt dit in de school niet opgevolgd.

In een aantal vakken wordt de samenhang over de graden bevorderd door verticale vakgroepwerking. Het beleid stuurt de formele werking minimaal aan. In de praktijk loopt de kwaliteit van de diverse vakgroepen

sterk uiteen. De school heeft weinig zicht op de effecten van de vakgroepwerking op de leerplanrealisatie. In de nieuwe structuur wordt hier meer aandacht aan besteed.

De school neemt weinig initiatieven om de samenhang tussen de vakken te bevorderen. Er zijn geen studierichtings- of poolverantwoordelijken voor de implementatie van de specifieke eindtermen. Ook vakoverschrijdend overleg wordt niet structureel georganiseerd.

Er zijn enkele initiatieven genomen op het vlak van professionalisering van leraren rond didactische processen. De school heeft geen structuur om na te gaan of de nieuwe inzichten door de leraren zijn verworven en worden toegepast. Vooral het onderwijskundig handelen van de vakgroepen rond het competentieleren wordt onvoldoende duidelijk aangestuurd door een schoolvisie ter zake.

Er is samenwerking met andere scholen. Vanaf volgend schooljaar werkt men met een gezamenlijk concept voor de derde graad aso in de Collegestraat. De concrete invulling wordt momenteel uitgewerkt. Op dit moment zit het eerste leerjaar van het Sint-Jozefscollege al op de campus Burchtstraat. Vanaf het schooljaar 2013-2014 zitten in deze vestiging het eerste leerjaar van alle vestigingen van kOsh en het tweede leerjaar basisopties Grieks-Latijn, Latijn, Moderne wetenschappen en Handel. De tweede en derde graad aso verhuist in zijn geheel naar campus Collegestraat vanaf september 2013. Vanaf het schooljaar 2014-2015 zit de hele eerste graad op campus Burchtstraat.

De onderwijsorganisatie maakt nog geen deel uit van de kwaliteitszorg. De school heeft dan ook geen zicht op de opbrengst van de keuzes die ze in dit verband maakt.

4.3 Begeleiding

4.3.1 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor doelgerichtheid, ondersteuning, doeltreffendheid, ontwikkeling.

Motivering

De leerbegeleiding maakt deel uit van de globale leerlingenbegeleiding die wordt aangestuurd en gecoördineerd door de cel leerlingenbegeleiding. Deze cel, samengesteld uit de directie, de CLB-medewerker, de prefect en de verschillende leerlingenbegeleiders, vergadert wekelijks. Het algemene concept van de leerlingenbegeleiding is onder meer op het niveau van de scholengemeenschap uitgetekend en verder verfijnd op schoolniveau.

Inzake leer(lingen)begeleiding is een visietekst uitgeschreven, met het ZON-model (zorg-ondersteuning-netwerk) als centrale pijler. De leerbegeleiding is nog niet afgestemd op de vakoverschrijdende eindtermen 'leren leren', maar is wel degelijk uitgewerkt met een hele reeks ondersteunende en begeleidende initiatieven en structureel uitgebouwd door de vrijstelling van een aantal personeelsleden.

Preventief werkt men alleen in de eerste graad in de lessen 'sociale activiteiten' aan aspecten zoals in orde zijn, planning en studiemethode. Verder zijn er een hele reeks curatieve maatregelen, zoals de structurele bijwerklessen Frans en wiskunde en de begeleide huiswerkklass. In de tweede en derde graad zijn geen preventieve zorgmaatregelen uitgewerkt.

In de hele school staan de klas- en vakleraren in voor de eerstelijnszorg, met melding en doorverwijzing in de begeleidende klassenraden. Men verwacht van de leraren vakgebonden studietips en remediëring. Via een aantal documenten, onder meer de vakgebonden volgkaart, het begeleidingsrapport en de engagementsvolgkaart wordt met duidelijke afspraken kort op de bal gespeeld.

De leerbegeleiding voorziet in een verdere, meer structurele ondersteuning, afgestemd op onder meer studiehouding en -regulering en motivatie. Deze begeleiding gebeurt zeer concreet, gericht op de

individuele problemen. Voor deze problematieken zijn diverse begeleidingsdocumenten beschikbaar. Voor leerlingen met een leerstoornis worden globale en individuele handelingsplannen en compenserende en dispenserende maatregelen voor het lesverloop en de evaluatie uitgewerkt, in overleg met de ouders, de leerlingen en (eventueel) de GON-begeleider. Deze maatregelen zijn door de leraren gekend en ze worden toegepast.

De school voorziet in een aantal instrumenten met het oog op leerbegeleiding. De schoolagenda's worden evenwel vaak slordig en onvolledig ingevuld en worden nog weinig gebruikt als planningsinstrument. De rapportcommentaren bevatten onvoldoende remediërende elementen. Vanuit de cel leerbegeleiding worden alle begeleidingsacties zorgvuldig geregistreerd in het leerlingenvolgsysteem.

De schoolloopbaanbegeleiding verloopt volgens een aantal uitgeschreven trajecten. De studiekeuzeformulieren peilen naar interesse, studiemethode en motivatie en betrekken de leerlingen, ouders en de klassenraad bij de keuze. Het CLB en de directie spelen een belangrijke rol in de informatie over het studieaanbod binnen en buiten de school. Uit evaluatiedocumenten blijkt evenwel dat een aantal leerlingen vragende partij is voor een meer gerichte ondersteuning bij de studiekeuze in een andere onderwijsvorm of studiegebied.

De school heeft voldoende aandacht voor de professionalisering van de personeelsleden die specifiek bij de leer- of studiekeuzebegeleiding zijn betrokken.

De verschillende ondersteunings- en begeleidingsactiviteiten worden geregeld geëvalueerd. De analyse en bijsturing gebeuren nog niet systematisch, maar meestal via een de facto aanpassing van de activiteit tijdens overlegmomenten.

4.4 Evaluatie

4.4.1 Evaluatiepraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor doelgerichtheid, ondersteuning, ontwikkeling.

Motivering

Een rode draad doorheen de evaluatiepraktijk is enerzijds de doelgerichte, ondersteunende en ontwikkelingsgerichte aanpak van de directie en een aantal teamleden. Anderzijds worden de verwachtingen en de afspraken rond de evaluatiepraktijk onvoldoende geïmplementeerd door een relatief grote groep leraren. De controle en de opvolging ontbreken omdat de leiding vertrouwt op de professionaliteit en de verantwoordelijkheidszin van de leraren. Hierdoor ontstaan er kwaliteitsverschillen. In sommige vakken wordt de evaluatiepraktijk onvoldoende gekoppeld aan de eindtermen en aan de verwachtingen in de leerplannen.

De school heeft een visietekst waarin enkele belangrijke uitgangspunten voor haar evaluatiebeleid aan bod komen. Deze is tot stand gekomen na intern en schooloverstijgend overleg binnen de scholengemeenschap. In functie van de deliberatie heeft de directie 'De 20 geboden voor een efficiënte deliberatie' opgesteld.

De evaluatie heeft overwegend de functie van resultaatbepaling. De verhouding tussen dagelijks werk en examen is gedetailleerd uitgeschreven per graad, per studierichting en per leerjaar in een overzichtelijke puntentabel. De puntenverhouding tussen dagelijks werk en de examens wijst op een sterke productgerichtheid. De inspanningen die leerlingen leveren tijdens het schooljaar worden door deze verhouding weinig gehonoreerd. Deze aanpak spoort niet met de eisen rond competentiegericht leren en de visie op evalueren in de betreffende leerplannen.

Ondanks de inspanningen van de werkgroep rond 'gofortalent' en de vraag van de directie om

remediërende commentaar en feedback te geven, blijven de rapportcommentaren overwegend vaststellend, vooral in de tweede en de derde graad.

Uit de notulen blijkt dat de delibererende klassenraad in voldoende mate vertrekt van een toekomstgerichte houding. De meeste leerlingen die het advies bij een A-attest niet opvolgen, hebben problemen of mislukken in het volgend leerjaar. De motivering van de attesten gebeurt nog niet optimaal, zeker voor wat de verwijzing naar de gegevens in het leerlingenvolgsysteem betreft. Er zijn significant meer B-attesten in de eerste en de tweede graad. De clausuleringen bij een B-attest worden overwegend geformuleerd in functie van het eigen aanbod. Hierdoor laat men niet haalbare overgangen of studierichtingen met een vergelijkbaar curriculum open binnen dezelfde onderwijsvorm of in een andere onderwijsvorm. Bij een tekort voor een vakantetaak of waarschuwing rond zwakke vakresultaten wordt een begeleidingsplan opgestart om de leerling te helpen het vak beter te beheersen.

Het organisatorische en praktische kader voor de evaluatiepraktijk is samen met algemene richtlijnen gedetailleerd opgenomen in de informatiebrochure voor nieuwe leraren en het schoolreglement. Voor sommige vakken of vakonderdelen zijn er geen examens en gebeurt de beoordeling op basis van een gespreide evaluatie. De keuze van deze vakken is afhankelijk van de studierichting, de graad en het leerjaar. De meeste examens worden in overleg opgesteld. De directie volgt de zwakke leerlingenresultaten op.

De beoordeling van de geïntegreerde proef is leraarafhankelijk en varieert van louter productevaluatie tot een doelgerichte procesevaluatie. De school communiceert concrete afspraken via personeelsvergaderingen en pedagogische studiedagen.

Voor de studiebekrachtiging werkt de school volgens een vaste procedure op basis van criteria. De school heeft een visietekst, gecombineerd met beleidsafspraken rond waarschuwingen en begeleidingsrapporten. Een pedagogische studiedag rond evaluatie heeft geleid tot een sterktezwakteanalyse van de evaluatiepraktijk. De bijsturingen zijn leraar- en vakgroepgebonden.

De school verzamelt gegevens over haar evaluatiepraktijk (leerprestaties, attestering, clausuleringen, uitgestelde beslissingen, vakantietaken) en de resultaten van de leerlingen in het vervolgonderwijs. De analyses beperken zich overwegend tot een statistische verwerking. Op vakniveau leiden de analyses zelden tot een bijsturing van de onderwijspraktijk. Waarschuwingen bij de motivering van de attesten worden geïnventariseerd. De resultaten van de begeleidingsrapporten worden elke rapportperiode verzameld. Het effect van de waarschuwingen en de begeleidingsrapporten rond het slagen of niet slagen wordt procentueel in kaart gebracht.

Na de vorige doorlichting heeft de school geïnvesteerd in professionalisering rond evaluatie zowel via interne als externe nascholingen. De nieuwe inzichten over de evaluatiepraktijk worden op vakniveau veeleer beperkt toegepast.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

De school wordt geleid door een directieteam met een transparant en democratisch beleid. De directieleden worden op schoolniveau bijgestaan door een gemotiveerd middenkader van coördinatoren en mentoren. De scholengemeenschap ondersteunt schooloverschrijdende materies. De interne organisatiestructuur is uitgetekend in een organogram met een duidelijke taakverdeling en een precieze taakomschrijving voor de verschillende actoren. De schoolleiding stuurt de onderwijsprocessen aan. De globale schoolvisie vertrekt vanuit de leerlingenbegeleiding en is uitgewerkt in een schoolwerkplan met jaarlijkse actieplannen voor verschillende beleidsprioriteiten. Het geheel zorgt voor een sterk beleidsvoerend vermogen.

De beleidsvisie steunt op het opvoedingsproject dat streeft naar een goede leef-, leer- en geloofsgemeenschap. Als leergemeenschap heeft de school niet alleen aandacht voor de intellectuele ontwikkeling van de leerlingen, maar ook voor de persoonlijkheidsvorming, naast cultuur en sport. Vooral voor het tso wordt er veel belang gehecht aan de relaties met de bedrijfswereld. Het laatste uit zich o.a. in het complementair gedeelte van de lessentabellen, maar ook in de organisatie van stages voor alle tso-leerlingen. Voor de realisatie van haar project organiseert de school verschillende activiteiten. De lesuitval die daarmee gepaard gaat, zet de leerplanrealisatie in een aantal vakken soms wel onder druk. Verder zijn de keuzes die de school maakt in het complementair gedeelte van een aantal studierichtingen aan evaluatie toe.

Er is een beleidsmatige aansturing van de onderwijsprocessen, maar het beleid slaagt er niet altijd in om, naast de ontwikkeling van een coherente visie ook nog de volledige implementatie ervan op de werkvloer te realiseren. De leerbegeleiding op schoolniveau verloopt doordacht, is goed uitgebouwd en vormt het fundament voor het evaluatiebeleid en de oriëntering van de leerlingen. Voor de leerplanrealisatie en de realisatie van didactische en onderwijskundige vernieuwingen, vertrouwt het schoolbeleid op de professionaliteit van de individuele leraren en vakgroepen. Hierdoor is de aansturing, maar vooral de opvolging op schoolniveau gering. De concrete invulling van het takenpakket van de vakgroep loopt afhankelijk van de betrokken leraren, sterk uiteen. Uit het onderzoek van de vakken blijkt dat het teamoverleg in een aantal vakgroepen inhoudelijke en leerplangerichte focus en diepgang mist. Vele leraren zijn niet overtuigd van de meerwaarde van professionele samenwerking en de meeste vakgroepen beschikken ook niet over voldoende zelfkritisch vermogen om een kwaliteitsvolle werking uit te bouwen. De vaststellingen in sommige vakverslagen geven aan dat een bijsturing van de leerplanrealisatie en de didactische visie zich leraar- en/of vakgebonden opdringt.

In de aanpak van de gemeenschappelijke specifieke eindtermen voor de onderzoekscompetentie ontbreekt het aan een schoolgedragen visie en procedure, afgestemd op de leerplandoelen. Vooral het leren stellen van doelgerichte onderzoeksvragen blijkt in de onderzochte polen het grootste knelpunt te zijn voor het realiseren van deze competentie bij de leerlingen.

Het beleid is ook minder bezig geweest met visieontwikkeling en gelijkgerichtheid op het vlak van de vakgebonden remediëring en de evaluatiepraktijk. Op de werkvloer wordt nog vastgehouden aan een sterk kennis- en productgerichte evaluatie met een beperkte aandacht voor procesevaluatie waarmee bijkomende leerkansen kunnen worden gecreëerd. Toch is er sedert de vorige doorlichting duidelijk een breder draagvlak gegroeid voor de initiatieven waarvan men het rendement in de praktijk kan ervaren, zoals bijvoorbeeld de opvolging van waarschuwingen en vakantie taken.

Ondanks de aandacht die de overheid voor het talenbeleid vraagt, heeft de school hier nog geen visie voor uitgewerkt. Nochtans werd bij de doorlichting vastgesteld dat er problemen zijn met het gebruik van taalregisters, gewestelijke taalgebruik en schooltaal.

De besluitvorming gebeurt participatief en verloopt via geregeld overleg met het schoolbestuur, de decretale participatieorganen en de betrokkenen op school. Het inspraakrecht van de leerlingen en de ouders wordt daarbij ten volle gerespecteerd, ook in de schoolraad. Daarnaast is er veel overleg over de herstructurering, waarbij men oog heeft voor de samensmelting van verschillende schoolculturen. Hoewel de herschikking van het onderwijsaanbod nog niet door alle personeelsleden aanvaard is, verhoogt deze aanpak de kansen op gezamenlijke doelgerichtheid.

De school beschikt niet over een structureel ingebouwd kwaliteitszorgsysteem, maar staat open voor interne en externe evaluatie. De school heeft systematisch en doelgericht werk gemaakt van de werkpunten uit de vorige doorlichting. Het participatieve beleid, de leerbegeleiding en de uitrusting van de vaklokalen zijn daar voorbeelden van. Om het beleid bij te sturen verzamelt de school ook heel wat gegevens over de schoolwerking. Vooral op het vlak van output en in het bijzonder voor het welbevinden van alle participanten heeft ze al veel bevestigingen gedaan. De school vraagt ook feedback over de schoolactiviteiten aan de betrokkenen. Van de onderwijsprocessen werd een aantal elementen onderzocht zoals de invulling van de vrije ruimte en de leerlingenbegeleiding. De analyse van de gegevens zet wel aan tot een reactief handelingsproces, maar leidt nog te weinig tot een proactieve ontwikkeling. Op het niveau van de vakgroepen en de leraren is er nog geen cultuur van zelfevaluatie. Een systematische kwaliteitsbewaking zoals het kwaliteitsdecreet dat vraagt, is dit echter nog niet.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De realisatie van de vakinhoudelijke leerplandoelstellingen voor biologie, chemie en fysica en van de vakoverschrijdende doelstellingen onderzoekend leren.
- De leerplanrealisatie voor toegepaste economie (bedrijfseconomie) in tso derde graad Boekhouden-informatica en Handel.
- De implementatie van zelfstandig leren in het specifiek gedeelte van het tso.
- De materiële uitrusting van de vaklokalen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het aangename schoolklimaat.
- De ontwikkelingsdynamiek van de leerbegeleiding op beleids- en schoolniveau.

Wat betreft het algemeen beleid

- De ontwikkelingsdynamiek en het beleidsvoerend vermogen.
- Het participatieve beleid.
- De aandacht voor het welbevinden van leerlingen, personeel en ouders.
- De gegevensverzameling voor kwaliteitsonderzoeken naar aspecten van de schoolwerking.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplangerichtheid voor heel wat vakken.
- Het competentiegericht leren, vooral in het aso.
- De realisatie van de onderzoekscompetentie.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De aandacht voor professionele en didactische evoluties in heel wat vakgroepen.
- Het talenbeleid.
- De bijsturing van het onderwijsproces op basis van de evaluatiepraktijk.
- De teamwerking in een aantal vakgroepen en op schoolniveau.
- Het zelfevaluerend vermogen van de meeste vakgroepen.

Wat betreft het algemeen beleid

- De opvolging van de onderwijskundige processen en de vakgroepen.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor Engels en Frans in aso derde graad Economie-moderne talen, Latijn-moderne talen, Moderne talen-wetenschappen en Moderne talen-wiskunde.
- De leerplanrealisatie voor toegepaste economie (bedrijfsbeheer) in tso derde graad Informaticabeheer.

7 ADVIES EN REGELING VOOR HET VERVOLG

7.1 Onderwijsdoelstellingen: advies en regeling voor het vervolg

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen':

BEPERKT GUNSTIG

omwille van het onvoldoende realiseren van de leerplandoelstellingen voor

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 3 ASO Economie-moderne talen	X	X
Graad 3 ASO Latijn-moderne talen	X	X
Graad 3 ASO Moderne talen-wetenschappen	X	X
Graad 3 ASO Moderne talen-wiskunde	X	X
Graad 3 TSO Informaticabeheer		X

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf 01-02-2016 opnieuw een controle uit.

7.2 Overige erkenningsvoorwaarden: advies en regeling voor het vervolg

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor de overige erkenningsvoorwaarden:

GUNSTIG

Namens het inspectieteam	Voor kennisname
Ria Coenen de inspecteur-verslaggever	Naam: het bestuur of zijn gemandateerde
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling	